

Potíže s cenzurou i bez ní

Na začátku to vypadalo poměrně jednoduše. Jako většinou vždy a všechno. „Vy vlády průmyslových světů, Vy unavení obři z masa a oceli. Já, přicházející z Kyberprostoru, nového sídla Mysli, Vás v zájmu budoucnosti vyzývám: Nechte nás být! Nejste mezi námi vítáni. Nemáte žádnou moc nad místy, kde přebýváme.“ Tolik před dávnými lety J. P. Barlow, nedávno zesnulý americký aktivista na téma internetu. (Citováno z Gřivna, Polčák: Kyberkriminalita a právo. Praha: Auditorium 2008). Ne, že by si sídlo nové Mysli neužívaly i vlády průmyslových světů, ale dlouho se nepletly do toho, co se tam všechno dělo. První, kdo objevili výhody nového sídla Mysli, byli rozliční idioti, kteří záhy přišli na to, že urážky, které by pro ně v jakémkoliv jiném prostředí znamenaly žalobu na ochranu osobnosti bez šance na úspěch, anebo alespoň vyražené přední zuby, jsou v Kyberprostoru zcela beztrestné.

Pytel s rozličnými insinuacemi se roztrhl a byli to sami obyvatelé Kyberprostoru, kteří začali žádat unavené obry z masa a oceli, aby s tím něco udělali. Pročež se svět začal hemžit zákony, které ukládají těm, kteří dnes provozují prostřednictvím internetu rozličné informační servery, například informační společnosti či poskytovatelé hostingových služeb, mazat nezákonné texty. Tuším, že prvním byl Digital Millenium Copyright Act, zavedený u USA. Po něm následovala Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU a nakonec jsme se přidali i my v ČR zákonem č. [480/2004](#) Sb. o některých službách informační společnosti. Jeho plodem je povinnost poskytovatele služeb informační společnosti odstranit nebo zneprístupnit informace u něj uložené, dozví-li se (prokazatelně) o jejich protiprávní povaze. Samozřejmě se to všechno nějak týká i provozovatelů sociálních sítí jako jsou Facebook a jemu podobné. Na těchhle sociálních pavlačích se ale začalo uklízet už dříve. Lze tušit, že to souvisí s dalším fenoménem doby, jímž je požadavek na politickou korektnost, vymáhaný s čím dál tím větší intenzitou bez ohledu na absenci jakékoliv, i jen přibližné definice toho, co by asi tak ta korektnost měla být. Skoro každý ví, že obvinít někoho z prznění školaček nebo vykrádání kostelních kasiček je protiprávní, nyní už i na netu. Ovšem co když někdo zmíní třeba černou díru? Sto let nikomu nevadila a teď je to, alespoň podle zpráv o tom, co vyvádějí na Cornellově univerzitě v rámci kurzu astronomie, rasistický výraz. Nebo co když někdo napíše, že černým klukům fakt ty penalty ve finále MS Evropy moc nešly? Případně, nedej příroda, že zadržení pachatelé trestných činů by jistě neměli být úředně likvidováni rovnou na ulici, ale stavět jim pomníky nebo klekat na začátku každého fotbalového mače je blbost. Smí se to nebo nesmí? Je to protizákonné, když to někoho pohoršuje? Pro provozovatele sociální sítě je jednodušší problematický text smazat. Podobně jako text, který škodí obchodním či jiným záměrům majitele sítě.

Jenže s počtem elektronicky sdělovaných mouder, která byla zahubena deletováním jakož i odpojených autorů narůstá povyk, posléze prezentovaný jako odpor proti cenzuře. Nemám exaktní údaje, jen subjektivní pocit, že nejvíc řvou ti, kteří se domnívají, že ode dne, kdy si Gutenberg vytiskl Bibli až do okamžiku jejich posléze zmařeného vstupu na sociální síť, se děly jen samé informační banality. V každém případě nastala situace, která je pro mne setrvalým zdrojem zábavy a veselí. Jedni tvrdí, že vymazáním jejich textu bylo zasaženo právo na svobodu slova, tedy jde o cenzuru, druzí, že vymazali jen to, co podle práva jakož i zásad politické korektnosti mazat musí. Případně, že si mohou vymazat co chtějí, protože síť je prostě jejich vlastnictví.

Co bude dál, nelze spolehlivě predikovat. Jisto je, že se maže a mazat bude. Celé to vypadá na rozsáhlý spor s řadou interesantních právních aspektů.

Z Bruselu se ozývají hlasy, z nichž lze soudit, že se něco chystá. Konkrétně náhrada za směrnici 200/13 ES. Na Hlídacím psu (21. 1. 2021) se o tom zmínil europoslanec Kolaja. Prý by o právu smazat sporný příspěvek měly rozhodnout soudy. Na otázku, zda to nebude trvat příliš dlouho, než se to vysoudí, odpověděl něco, co se nedá necitovat: „Uživatel nahlásí nelegální obsah. Tato informace se dostane k sociální síti a ta ji automaticky přepoše soudní autoritě v daném státě. V rámci soudu samozřejmě musí rozhodnout člověk. Ve chvíli, kdy dojde k rozhodnutí, se informace ze soudu zašle zpět na platformu, což může být zase prováděno digitální formou v reálném čase.“ Asi nemusím dodávat, že politická strana citovaného pána má na vlajce prázdnou lebku.

Ve hře je i varianta certifikovaných autorit. U nás je zatím problém řešen dle hesla: „Když se mi něco nelíbí, je to trestný čin“. Návrh novely trestního zákoníku prošel ve Sněmovně prvním čtením, ale moc šance na úspěch mu nedávám. Každý, kdo něco ví o subsidiaritě trestní odpovědnosti, tuší proč. Ale i kdybychom zůstali u trestního práva, kritérium pro posouzení, co by mělo být spácháním trestného činu porušování svobody projevu (viz Sněmovní tisk 384) je tak vágní, že bude-li novela schválena, budou se radovat jen obhájci. Ostatně vypadá to, že v novém sídle Mysli budou hospodařit především právníci. A tak to také má být!

JUDr. Tomáš Sokol,

advokát

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.
místopředseda představenstva České advokátní komory

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 3/2021

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)